

Cal Endal

Gisclareny

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al veïnat del Coll de la Bena al costat oest de Cal Gascó i separats per l'era i damunt del camí
Emplaçament	Al costat oest de Cal Gascó. Pista de Gisclareny a Coll de la Bena. Poc abans d'arribar al coll.
Alçada:	1417
Coordenades:	
Latitud:	42.25691
Longitud:	1.76804
UTM Est (X):	398383
UTM Nord (Y):	4679036

Classificació

Número de fitxa	08093 - 134
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVII-XIX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	La coberta de la casa principal ha estat restaurada recentment mentre que la de les pallisses encara es manté original. Ha estat restaurada amb cura
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08092A005000860000YS
Fitxes associades:	
La Casanova	
Cal Gascó	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Conjunt arquitectònic format per la casa de Ca l'Endal, les eixides i les pallisses situades a la part de davant i els coberts i annexos adossats a llevant. Tal i com hem comentat a la fitxa anterior aquesta casa resta unida amb la veïna de Cal Gascó (fitxa 133) mitjançant un mur de contenció de pedra que les separa mitjançant una era compartida. Com succeeix amb la resta de masies de Gisclareny reuneix les característiques bàsiques de les cases de muntanya amb la masia de dos cossos, les pallisses orientades a migdia amb grans obertures i els coberts i annexos i tancats darrere una tanca o baluard de pedra. La casa de dos cossos i planta rectangular està composta per una planta baixa, dues plantes pis i golfes amb coberta a dues vessants de teula ceràmica damunt un empostissat de fusta i amb el carener perpendicular a la façana de migdia on hi ha la porta d'entrada. L'aparell és de maçoneria de pedra mal treballada i escairada, unida amb morter de calç de color groguenc i disposada en filades més aviat aleatòries. Les cantonades són amb una fàbrica més acurada com també ho són algunes de les obertures. En quant a la distribució de les seves façanes hi ha un predomini del massís respecte el buit, sobretot a les façanes nord i oest on la primera és pràcticament cega atès que s'assenta en una terrassa artificial i la segona S'hi obren 4 obertures quadrangulars (dues a cada planta) allindades en fusta i coincidents amb la P1 i P2. En aquesta façana també hi ha prop de la cantonada sud-oest una porta d'entrada coronada per un arc de mig punt i de perfil adovellat. Coincideix amb l'àmbit de la pallissa que hi ha adossada a la banda sud-oest. La façana principal hi té obertes una porta allindada en fusta a la planta baixa, una finestra al primer pis i damunt seu una balconera amb barana de fusta situada al mateix pla que la façana a la planta segona i dues obertures a l'alçada de les golfes. Cal destacar la presència de dos orificis quadrangulars situats a l'alçada del sota coberta i corresponents amb els colomars. Estan construïts amb lloses de pedra i amb unes característiques molt pròpies i amb una llosa més grossa que fa d'ampit. Pel que fa a l'eixida i pallissa està caracteritzada per tenir àmplies obertures a l'alçada del primer i segon pis que abracen tota l'amplada de la façana i que estan separades mitjançant un pilar central de maçoneria. Una de les obertures ha estat tapiada i en el seu lloc s'hi ha obert una balconera amb barana de fusta situada a pla de façana. Les baranes són de fusta amb barrots de fusta i l'aparell és de maçoneria de pedra mal treballada i escairada, unida amb argamassa de calç de color ocre i col·locada en filades més aviat irregulars. Tant la casa com la pallissa estan unides mitjançant un mur de pedra on s'obre un portal d'entrada i comunica amb l'espai comú de Cal Gascó. Els coberts s'adossen a llevant i estan formats per un cos rectangular de planta baixa i un primer pis amb aparell de maçoneria i àmplies eixides a la façana que recolzen damunt d'un porxo coronat per una llinda de fusta a la planta baixa. Està cobert per una teulada de teula ceràmica a un sol vessant. La casa es manté en bon estat

Observacions:

Aquesta construcció de característiques pròpies de les masies de Gisclareny i amb similituds a la Casanova present dues fases constructives ben diferents; la casa principal situada a la part de més al nord que sembla correspondre amb una obra de mitjans del segle XVII. i les pallisses adossades a migdia que corresponen amb un període posterior.

Història

La casa de Cal Endal apareix esmentada per primera vegada el 1863 en el document que fa referència a l'amillament i localitzat per Martín en un llibret de compliment Pasqual (Martín, annex 21). esmenta que el cap de casa de la família era un tal Joan Tomàs. Referent a aquesta família originària de Saldes apareixen el

segle XVIII al Puig. No sabem si en el cadastre de 1776 (AHG, cadastre 1776) els noms de Miquel I Francesc Thomàs corresponen als amos d'aquestes finques. Si fem cas d'aquestes dades el primer té 3 cases que estan habitades per cinc persones i paga un cadastre personal de 3 lliures i 10 sous, un cadastre reial de 2 lliures i 3 sous i 4 diners per a caps de bestiar. El segon té 4 cases, habitades per 7 persones i paga una contribució de 4 lliures i 14 sous de cadastre personal, 2 lliures, 1 sou i 8 diners de cadastre reial i 4 sous i 4 diners per als caps de bestiar. (AHG. Cadastre 1776). En els documents de l'amillament de 1863 (ACA llibrets de compliment pasqual amillament de 1863 i extret de Martín, E 2005. Annex 21) Joan Tomas tenia la casa habitada per 5 persones majors de 7 anys, pagava 289 rals de contribució rural i 51 d'urbana. La casa va sobreviure l'emigració de 1900 i actualment està emprada com a segona residència.

Bibliografia

CABALLÈ CANTALAPIEDRA, F (1995). Les tres-centes cases de Gisclareny. Albí. MARTIN, E (2005). Una mirada sobre la història de Gisclareny, annex. 21 i 22. DDAA (2007) Catàleg específic de masies i cases rurals de Gisclareny. Fitxa. 035. Annex a la normativa.(dades històriques a les masies incloses). ACA. Llibret de compliment pasqual 1863. AHG. Cadastre de 1776.

